

УДК 378.011.3-051:373.3

**EDUCATIONAL AND METHODOLOGICAL SUPPORT OF INTENDING
PRIMARY SCHOOL TEACHERS' FOREIGN LANGUAGE
COMMUNICATIVE COMPETENCE FORMING
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ
КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ
ШКОЛИ**

Pinchuk I.O. / Пінчук І.О.

*Pedagogical Sciences Candidate (PhD) / канд.пед.н., докторант
ORCID: 0000-0002-1376-3977*

*Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv national pedagogical university,
Hlukhiv, Kyievo-Moskovska, 24, 41400*

*Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка,
Глухів, Києво-Московська, 24, 41400*

Анотація. У статті розглядається навчально-методичне забезпечення процесу формування іншомовної комунікативної компетентності в педагогічних закладах вищої освіти в перебігу професійної підготовки фахівців початкової школи. Основними засобами навчально-методичного забезпечення фахової підготовки майбутніх учителів початкової школи є навчальна програма дисципліни за вибором «Формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи» та англomовний словник освітніх термінів, що орієнтують іншомовну професійну підготовку фахівців початкової освіти на розвиток і формування іншомовної комунікативної компетентності та є основою успішної самореалізації особистості майбутніх фахівців.

Ключові слова: іншомовна комунікативна компетентність, майбутні вчителі початкової школи, формування іншомовної комунікативної компетентності, навчально-методичний супровід.

Вступ. Формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи відбувається відповідно до процесу професійної підготовки майбутніх фахівців початкової школи і регламентується положеннями Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Національною стратегією розвитку освіти України на період до 2021 року, Державним стандартом початкової загальної освіти, Концепцією нової української школи.

Навчально-методичне забезпечення процесу формування іншомовної комунікативної компетентності в педагогічних закладах вищої освіти України має бути осучасненим відповідно до вимог, що висуваються документами державного значення.

Основний текст. Однією з важливих умов формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи є створення й упровадження навчально-методичного забезпечення формування визначеної компетентності в процесі фахової підготовки. Під час проведення дослідження відбувалося розроблення та впровадження сучасного методичного забезпечення, зокрема методичного комплексу дисципліни за вибором «Формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи».

До мети даної публікації віднесено характеристику розробленої нами навчальної програми дисципліни за вибором «Формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи» та створеного лексикографічного довідкового видання «Англо-український словник освітньої лексики».

Покращення якості іншомовної професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи продиктоване необхідністю розроблення нових підходів до навчання іноземних мов у початкових класах, розвитком іншомовної комунікативної компетентності, успішне засвоєння якої в майбутньому дозволить здобувачам побудувати основу особистого й соціального життя та реалізувати практичні здібності в професійній діяльності.

Інноваційні методики, що поєднують створення, освоєння та застосування педагогічних нововведень, здатні значно прискорити процеси оновлення системи освіти загалом, зокрема навчання іноземної мови. Тому вивчення й реалізація освітніх інновацій широко використовується в системі освіти на різних її рівнях. Дисципліна «Формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи» ґрунтується на здатностях і компетентностях, отриманих майбутніми фахівцями в освітньому процесі ЗВО. Навчальні заняття проводяться із застосуванням комп'ютерної техніки та засобів безпосереднього доступу до глобальної мережі Інтернет.

Мета вивчення дисципліни: формування й розвиток іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи та підвищення професійно-зорієнтованої іншомовної культури спілкування англійською мовою.

Завдання вивчення дисципліни передбачають:

- формувати мотивацію щодо постійного самовдосконалення та саморозвитку майбутніх фахівців, здатних вільно спілкуватися англійською мовою під час вирішення професійних завдань;
- підготувати майбутніх учителів до англійської професійної комунікативної діяльності відповідно до потреб сучасного професійного розвитку;
- формувати в майбутніх фахівців навички ефективної англійської комунікації на основі власних світоглядних уявлень та ціннісних орієнтацій;
- сприяти опануванню майбутніми вчителями початкової школи здатностями, необхідними для розвитку англійської комунікативної компетентності;
- опанувати практичними здатностями вирішувати професійні завдання англійською мовою з урахуванням сучасних вимог до вчителів початкової школи;
- визначати рівень володіння англійською комунікативною компетентністю відповідно до розроблених критеріїв і показників з метою самовдосконалення.

Програмою встановлено послідовність тем курсу, що дає можливість під час вивчення кожного з блоків використовувати знання, вміння й навички як

результати оволодіння англомовною комунікативною компетентністю, здобуті в процесі опанування попередніх розділів.

Відповідно до основної мети програми, всі теми розподіляються на 3 модулі (блоки), співвідношення яких у межах кожного залежить від навчальних потреб студентів, їх інтересів, а також психологічних особливостей. Основним принципом є принцип циклічності, згідно з яким ураховуються набуті майбутніми вчителями початкової школи здатності опанування курсом «Іноземна мова» та відбувається їх вдосконалення й розширення обсягу навчального матеріалу в межах тематичних модулів (блоків). Підвищення рівнів сформованості англомовної комунікативної компетентності дає можливість майбутнім фахівцям працювати над темами зазначених тематичних блоків, що є складнішими за своїми ідеями, а саме – «Професія вчителя», «Підготовка вчителя початкових класів», «Мистецтво актора в професії вчителя» тощо.

Навчальна програма визначає зміст і обсяг навчання та форми контролю знань із дисципліни за вибором «Формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи».

Оволодіння дисципліною «Формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи» передбачає підвищення рівнів оволодіння англомовною комунікативною компетентністю майбутніх фахівців, зокрема володіннями теоретичними знаннями та вміннями послуговуватися професійно зорієнтованою англомовною лексикою з метою професійного розвитку й усвідомлювати важливість іншомовної культури спілкування.

З метою визначення рівнів сформованості досліджуваної якості нами визначено її критерії та показники. До критеріїв оцінювання іншомовної комунікативної компетентності віднесено потребово-мотиваційний, інформаційно-знанцевий, комунікативно-діяльнісний, аналітико-результативний.

Оскільки контакти між Україною та англомовним світом у сфері освіти постійно поглиблюються, зростає потреба в англо-українському словнику освітньої лексики, що полегшить професійне спілкування та читання освітньої літератури.

Тому, одним із складників навчально-методичного супроводу формування ІКК є «Англо-український словник освітньої лексики», що, на наше переконання, становить особливий інтерес у процесі професійної підготовки майбутніх учителів для оволодіння спеціальною перекладною лексикою в галузі освіти, де розбіжності між терміносистемами мов доволі істотні, зокрема відмінності в концептуальній структурі освіти України і США чи Великобританії та, відповідно, між освітньою лексикою української та англійської мов спостерігаються в усіх аспектах, і це потребує точного перекладного визначення термінів та знаходження чітких відповідників.

Створений нами перекладний словник освітньої лексики містить близько 2 тисяч слів і словосполучень, розташованих за алфавітом, й охоплює всі основні терміни головних галузей освіти. Словник створено на основі рефлексії

сучасної англомовної освітньої літератури та глосаріїв освітньої термінології. Видання містить також переклади назв освітніх організацій, закладів вищої освіти, освітніх програм, навчальних дисциплін США, Великобританії та інших англомовних країнах. У ньому вміщено значну кількість перекладів загальнонавчаних скорочень та аббревіатур, медіація яких українською мовою є досить важким.

У словнику подано як літературну, так і розмовну освітню лексику, що значно посилює його можливості як довідкового видання. Докладні пояснення та додаткова інформація, що наводиться в українській частині словника, роблять словник особливо корисним і в деяких аспектах наближають його до тлумачного словника освітньої лексики англійської мови, що буде корисним у першу чергу для студентів, учителів, викладачів англійської мови, для освітян, які читають англійську освітню літературу та для тих, хто вивчає англійську мову в середніх та вищих закладах освіти, а також для перекладачів з англійської мови на українську.

Висновки. Таким чином, вважаємо основними засобами формування й розвитку іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи розроблені нами навчальну програму дисципліни за вибором «Формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи» та лексикографічне довідкове видання «Англо-український словник освітньої лексики», що орієнтують іншомовну професійну підготовку фахівця на розвиток досліджуваної якості, що є основою успішної особистісної та професійної самореалізації майбутніх фахівців.

Література:

1. Англо-український словник освітньої лексики. Укладачі: Пінчук І.О., Бірюк Л.Я. Суми: видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2020. 268 с.
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. №2145-VIII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
3. Закон “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти”, <https://mon.gov.ua/ua/news> дата звертання 25.03.2020
4. Концепція розвитку педагогічної освіти України від від 16 липня 2018 р. № 776. http://oipop.ed-sp.net/public/attached_files/5b7bb2dcc424a809787929.pdf
5. Проєкт стандарту вищої освіти за спеціальність 013 Початкова освіта. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/proekti-standartiv-vishoyi-osviti>
6. Формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи: навчальна програма дисципліни за вибором для студентів спеціальності 013 Початкова освіта. Суми: Видавництво Вінніченко М. Д., 2020. 92 с.

References

1. Anhlo-Ukrayinsky slovnyk osvitniyoi leksyky. [English-Ukrainian dictionary of educational vocabulary]. Ukladachi [Compilers]: Pinchuk I. O., Biryuk L. Ya. Sumy: publishing and production enterprise “MRIYA”, 2020. 268 p.

2. Zakon Ukrainy «Pro osvitu» [Law of Ukraine “On Education”] dated 05.09.2017. №2145-VIII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

3. Zakon “Pro vnesennya zmin do deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vdoskonalennya osvitnoyi diyalnosti u sferi vyshchoyi osvity” [Law “On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine on Improving Higher Education Educational Activities”] <https://mon.gov.ua/ua/news> data zvertannya 25.03.2020.

4. Kontsepsiya rozvytku pedahohichnoyi osvity Ukrainy [The concept of development of pedagogical education in Ukraine] dated 16.07.2018. № 776. http://oipop.ed-sp.net/public/attached_files/5b7bb2dcc424a809787929.pdf

5. Proyeckt standartu vyshchoyi osvity za spetsialnistiu 013 Pochatkova osvita [Higher Education Standard Project for Specialty 013 Primary Education]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/proekti-standativ-vishoyi-osviti>

6. Formuvannya inshomovnoyi komunikatyvnoyi kompetentnosti maybutnikh uchyteliv pochatkovoyi shkoly: navchalna prohrama dystsypliny za vyborom dlya studentiv spetsialnosti 013 Pochatkova osvita. [Formation of foreign language communicative competence of future primary school teachers: curriculum of the elective discipline for students majoring in 013 Primary education]. Sumy: Vydavnytstvo Vinnichenko M. D., 2020. 92 p.

***Abstract.** The article deals with the educational and methodological support of the process of forming foreign language communicative competence in higher education pedagogical institutions in the course of primary school specialists’ professional training. The main means of educational and methodological support for intending primary school teachers’ professional training are the curriculum of the elective discipline “Formation of intending primary school teachers’ foreign language communicative competence” and “English-Ukrainian dictionary of educational vocabulary” that lead primary education specialists’ training to foreign language communicative competence forming that is the basis of future professionals’ successful self-realization.*

***Key words:** foreign language communicative competence, intending primary school teachers, foreign language communicative competence forming, educational and methodological support.*

Статтю відправлено: 21.05.20 г.

© Пінчук І.О.